

ירוּשָׁלַיִם שֶׁל זָהָב / נַעֲמֵי שְׁמֵר

<p>אָךְ בְּבוֹאֵי הַיּוֹם לְשִׁיר לָךְ וְלָךְ לְקֶשֶׁר כְּתָרִים קִטְנֵתִי מִצְעִיר בְּגִיד וַיִּמְאַחֲרוֹן הַמְשׁוֹרְרִים.</p>	<p>אָוִיר הָרִים צָלוּל פִּינּוֹן וְרִיחַ אֲרָנִים נִשְׂא בְרוּחַ הָעֶרְבִים עִם קוֹל פְּעֻמוֹנִים.</p>
<p>כִּי שְׁמֵךְ צוֹרֵב אֶת הַשְּׂפָתִים כְּנִשְׂיֵקֶת-שָׂרָף אִם אֲשַׁכַּחְךָ יְרוּשָׁלַיִם אֲשֶׁר כָּלָה זָהָב... יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל זָהָב וְשֶׁל נַחֲשֵׁת וְשֶׁל אוֹר הֵלֵא לְכֹל שִׁירֶיךָ אֲנִי כְּנוֹר</p>	<p>וּבִתְרֵד־מֵת אֵילָן וְאֶבֶן שְׁבוּיָהּ בְּחִלּוּמָהּ הָעִיר, אֲשֶׁר בְּדָד יוֹשֶׁבֶת וּבִלְבָּהּ חוֹמָה יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל זָהָב וְשֶׁל נַחֲשֵׁת וְשֶׁל אוֹר הֵלֵא לְכֹל שִׁירֶיךָ אֲנִי כְּנוֹר</p>
<p>חֲזַרְנוּ אֶל בּוֹרוֹת הַמַּיִם, לְשׁוּק וְלִכְפֹּר, שׁוֹפֵר קוֹרָא בְּהַר הַבַּיִת בְּעִיר הַעֲתִיקָה.</p>	<p>אֵיכָה יִבְשׁוּ בּוֹרוֹת-הַמַּיִם כַּפֵּר-הַשׁוּק רִיקָה וְאֵין פּוֹקֵד אֶת הַר-הַבַּיִת בְּעִיר הַעֲתִיקָה.</p>
<p>וּבְמַעְרֹת אֲשֶׁר בְּסַלְעַ אֶלְפֵי שְׂמֵשׁוֹת זוֹרְחוֹת נְשׁוּב נִרְד אֶל יַם-הַמֶּלַח בְּדָרְךָ יְרִיחוֹ!</p>	<p>וּבְמַעְרֹת אֲשֶׁר בְּסַלְעַ מִנְקְלוֹת רִיחוֹת וְאֵין יוֹרֵד אֶל יַם-הַמֶּלַח בְּדָרְךָ יְרִיחוֹ.</p>
<p>יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל זָהָב וְשֶׁל נַחֲשֵׁת וְשֶׁל אוֹר הֵלֵא לְכֹל שִׁירֶיךָ אֲנִי כְּנוֹר</p>	<p>יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל זָהָב וְשֶׁל נַחֲשֵׁת וְשֶׁל אוֹר הֵלֵא לְכֹל שִׁירֶיךָ אֲנִי כְּנוֹר</p>

השיר "ירושלים של זהב" נכתב על-ידי נעמי שמר שלושה שבועות לפני יום העצמאות התשעה עשר של המדינה (לפני מלחמת ששת הימים, כלומר לפני כיבוש ירושלים המזרחית).

הוא הוזמן לתחרות הזמר והפזמון של הטלוויזיה הישראלית וזכה במקום הראשון. לימים, אחרי מלחמת ששת הימים, הפך השיר למעין המנון.

משימות

1. בארבע השורות של הבית הראשון באים לידי ביטוי ארבעה חושים. זהו אותם. מהי האווירה המוצגת?
2. בבית השני מוצגת הטרגדיה של ירושלים באותה תקופה. כיצד מציגה המחברת את הטרגיות?
3. בבית השלישי והרביעי מעצימה המחברת את הטרגדיה. היא מציגה תיאורים גאוגרפיים ומשתפת את הטבע במצב הקודר. הוכיחו זאת.
4. בבית החמישי המחברת מרגישה כי התפקיד שלקחה על עצמה לכתוב על ירושלים הוא משימה שיש בה אחריות כבדה. הוכיחו זאת מתוך הבית.
5. קראו בספר "תהילים" פרק ק"ז, את הפסוקים ה'ו', ונסו להסביר אותם. באילו אירועים בחייו של אדם אנו שומעים את הפסוקים הללו?
6. הבית השביעי נוסף לאחר מלחמת ששת הימים, מלחמה בה אוחדה ירושלים והייתה לעיר אחת. השוו בין הבית הרביעי לבין הבית השני, והוכיחו שהוא נכתב בזמן אחר.
7. התייחסו לפזמון. מהם הצבעים השולטים בו? ומה משמעותם? הכינור היה כלי נגינה עדין החודר לנשמה. מדוע בחרה בו נעמי שמר?
8. המחברת משתמשת באמצעים האמנותיים האלה: דימוי, השאלה, האנשה. תנו דוגמה לכל אחד מהאמצעים הללו, וציינו כיצד הם תורמים לרעיונות בשיר.
9. העשרה: בחרו בית אחד מהשיר, וציירו אותו. הציגו את הציורים, ובקשו מחבריכם לכיתה לגלות לאיזה בית בשיר הציור מתאים.